FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 120 — CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, JUNE 20, 1950 — LETO LII — VOL. LII.

RAZKRINKANJE DELOVANJA SLOVENSKIH KOMUNISTOV

Ponatis iz kongresnega zapisnika o pričevanju M. Cvetiča

(Nadaljevanje)

Vem, da ste videli dežele, ki so stvorile koalicije, nakar so postale žrtve izdajalskih procesov in mnogo je bilo likvidiranih. Vsi vidimo, kaj se je zgodilo in kaj se še dogaja s koalicijami v državah Vzhodne Evrope, in mislim, da bi vse to moralo biti zadostno svarilo nasemu ameriškemu narodu, da ima komunistična partija v načrtih ISTO STVAR ZA AMERIKO!

Mr. Walter: Celo do točke likvidacjje?

Mr. Cvetič: *Tako je... Komunistična partija ima samo en objektiv v svojem infiltriranju strokovnih unij in masovnih organizacij.*

Mr. Kearney: Kakor se meni zdi, mora biti mnogo dobrih ljudi na listi "suckerjev."

Mr. Cvetič: *Da, toda nesreča je, da ne zapopadejo, v kakšni brozgi se nahajajo. Dasi je mnogo teh nedolžnih, pa drugi niso. Tu je bil že imenovan Louis Adamic, ki ni, kolikor jaz vem, član komunistične partije, in vendar je odtise ene njegovih knjig, preden je šla v tisk, bral Tony Minerich (Majnerič), ki je že nad dvajset let splošno poznan kot član komunistične partije. Danes je Louis Adamic v komunistični pasji hišici (in the communist doghouse). TO JE KAJ NEVARNA IGRA! KOMUNISTI NIMAJO NOBENEGA RESPEKTA ALI SPOŠTOVANJA DO LJUDI, KI JIH SPREJMEJO ZA BRATE!*

Mr. Tavenner: Ali bi pregledali ekshibicijo št. 64 ter nam povedali, kakšnega načrta se je poslužil Amer. Slovanski Kongres, da bi pridobil duhovnike za aktivnost v organizaciji?

Mr. Cvetič: Sveženj, ki je zaznamovan "Odbor za duhovščino in profesionalce" je bil izdelan od narodnostne komisije Ameriškega Slovanskega Kongresa, za konvencijo leta 1944. Svrha tega načrta, ki je bil izdelan na seji narodnostne komisije komunistične partije, je bila, *da se na konvenciji Ameriškega Slovanskega Kongresa v Pittsburghu leta 1944 pritegne in omreži kolikor mogoče mnogo duhovnikov in profesionalnih ljudi.*

Izdelali smo načrte kampanje, ki sta jo vodila Majnerič, član komunistične partije, in Rev. Gachinovich, tudi član komunistične partije v Pittsburghu. Mr. Majnerič in Rev. Gachinovich sta odgovorna za program, da se pritegne tudi duhovščino in profesionalce na narodno konvencijo.

Mr. Tavenner: Ali veste, če je bil Rev. Gachinovich tudi član narodnostne komisije komunistične partije?

Tajnik Louis Johnson in general Bradley pri MacArthurju

Obrambni tajnik in šef zdr. štabov vseh ameriških bojnih sil, na obisku pri generalu MacArthurju.

Tokio, 19. junija. — Danes se bosta sestala z MacArthurjem ameriški obrambni tajnik Johnson in general Omar Bradley, načelnik združenih štabov ameriških oboroženih sil. Tema dvema bo general MacArthur razložil svoje mnenje o poziciji Zedinjenih držav v Aziji.

Včeraj sta imela 4 in pol ure trajajočo konferenco z MacArthurjevimi generali, ki so jima v glavnih potezah očrtali obstoječ položaj. Ena glavnih točk, ki so jo včeraj poudarjali generali, je bila, da bi izguba Formoze resno ogrožala ameriško obrambno črto na Dalnem vzhodu.

McArthurjevi generali so tudi vprašali za ojačenje v vseh kategorijah. To je že druga tozadevna zahteva v štirih mesecih.

Ko bosta Johnson in Bradley končala svoja posvetovanja z MacArthurjem, bosta obiskala Okinawo, nakar bosta odpotovala v petek z letalom nazaj v Zed. države.

Vremenski prerok pravi:

Jasno in toplejše danes in ponoči.

Tri na dan

Komunist Šega, ki je prišel v Ameriko poživljat dremajoče tovariše, je govoril v Čikagu, da je bilo "po zaslugi belogardistov" poslanih v Dachau na tisoče in tisoče slovenskih žrtev.

* * *

Po teh besedah bi sodili, da so bili vsi tisti, ki so bili poslani v Dachau zares žrtve, katere bi morali komunisti večno proslavljati, ali ne?

* * *

In vendar vemo, da so večino tistih, ki so se vrnili iz Dachaua domov, Titovi komunisti pobili, dolžeč jih "kolaboracije" z Amerikanci. Recimo polkovnik Peterlin in drugi. Tukaj torej nekaj ne štima, tovariš Šega!

Velika trojica je odklonila zahtevo Rusije glede Trsta

Sovjetija zahteva internacionalizacijo Trsta, ko je bil čas za to, jo je sabotirala.

Washington. — Zed. države, Velika Britanija in Francija so 16. junija odločno odklonile novo zahtevo Sovjetske zveze, da se Trst internacionalizira. Zahtevo so označile kot propagandni poizkus, da se "škoduje stvari miru."

Vse tri vlade so v svojih notah zavrnile sovjetsko obdolžbo, da kršijo mirovno pogodbo z Italijo, ker držijo v Trstu 10 tisoč svojih vojakov. Trojica zapadnih držav pravi, da je izvedba načrta iz leta 1946, da postane ozemlje okoli Trsta svobodno, zdaj nemogoča, ker so Rusi ponovno sabotirali vsa prizadevanja., da se imenuje za Trst sprejemljivega mednarodnega governerja.

SPOMNITE SE SLOVENSKIH BEGUNCEV S KAKIM DAROM

Slovenska pisarna

6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

Opozarjamo na predpisano polletno poročilo, ki mora vsak novi naseljenec poslati do 1. julija na DP Commission, Washington 25, DC. Izvzeti so samo tisti, ki so prišli v USA po 2. maju 1950. Formularje za poročilo je vsakemu poslala Liga že kmalu po novem letu. Nekaj izvodov imamo še v pisarni. — Kdor želi, da mu poročilo napravi pisarna, naj prinese s seboj identifikacijsko izkaznico.

Počitniški pouk novonaseljenih otrok se je pričel danes v prostorih pisarne. Poučuje ga Danica Vrtačnikova.

Naslednji begunci so prišli v USA v zadnjih dneh: Jaklič Fr., Jeglič Anton, Košnjek Jožef, Helena in Alojzij, Kržišnik Franc in Marija, Meglič Rozalija in Stanko, Miklavčič Jožef, Marija, Marica, družina Bonačič, Majerle Peter, Purkart Alojzij, Ema, Marija, Angela, Justina (so brez sponzorja), — Trink Lija, Rev. Leopold Mihelič (prišel iz Francije, šel v škofijo La Crosse), Rems Janez, Marjeta, Janez in Anton, Grbavac Anton, Koštomaj Stanko, Bačnar Franc.

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI REŠILI LE GOLO ŽIVLJENJE. POMAGAJMO JIM!

Značilna izjava poslanika Popoviča o Zed. državah

Popovič vidi malo razlike med sovjetsko zunanjo politiko in ameriškim "imperializmom.

Beograd. — Vladimir Popovič, novi jugoslovanski poslanik v Washingtonu, dolži Moskvo, da ona zavira razširjanje komunizma s svojo zunanjo politiko, ki se v ničemer ne razlikuje od "imperialistične" politike Zed. držav.

Te svoje nazore objavlja novi poslanik v "Komunistu", organu Centralnega komiteja jugoslovanske komunistične partije, kjer izraža tudi svoje mnenje, da je zapadni kapitalizem na potu v zaton.

Če bi Sovetska zveza izvajala resnično in pravilno socialistično zunanjo politiko in dala priliko "demokratskim in revolucionarnim gibanjem" v svetu, tedaj bi bila odvrnjena nevarnost svetovne vojne, pravi ambasador.

Jugoslovanski komunisti so imeli prav v svojih nazorih glede Zed. držav, zmotili pa so se v nazorih glede Sovjetske zveze, trdi dalje ambasador v "Komunistu." Zunanja politika Zedinjenih držav je bila in je "imperialistična", sovjetske zunanje politike pa se ne more več označevati za "socialistično."

Res, značilne ugotovitve za zastopnika dežele, katere vlada je za samo svoje življenje odvisna od dobre volje Zapada, zlasti Zed. držav! . . .

Parnik zadel ob mino

Hong Kong, Kitajska. — Angleški parnik Swatow je 17. junija ponoči zadel ob mino ob južni kitajski obali. Mina je iztrgala v parniku veliko luknjo, toda parnik je bil tako blizu obali, da je nasel na peščenino. Vseh 800 kitajskih potnikov je bilo rešenih.

Mreža okoli vohunov se čedalje bolj zožuje in zapira

V Brooklynu so aretirali izdajalca Greenglassa, v Kaliforniji pa znanstvenika Winbauma.

New York. — Mreža, ki jo zateza FBI ustanova okoli sovjetskih vohunov v Zed. državah, se vedno bolj zožuje in zapira. V petek so aretirali nadaljnega izdajalca, ki je priznal, da je iztihotapljal atomske tajnosti Rusiji, ker je čutil, da je kot vojna zaveznica upravičena do njih.

To je 28 letni David Greenglass, sin ruskega očeta in avstrijske matere, rojen in vzgojen v Brooklynu.

V Los Angeles pa so FBI agenti aretirali dr. Sidneyja Winbauma, 52 let starega briljantnega znanstvenika na Kalifornijskem tehnološkem institutu. Obtožen je, da je po krivem prisegel, da ni bil nikoli komunist, ko je iskal zaposlitev pri tajnem projektu izdelovanja jet letal.

Aretacija Greenglassa je sledila aretacijama dvema drugima špijonoma, ki sta: Alfred D. Slack, star 44 let in stanujoč v Syracuse, N. Y., ki je bil aretiran v četrtek pod obtožbo, da je oddajal sovražnikom nova tajna eksploziva, in Harry Gold iz Philadelphije, ki je bil aretiran in ki je eden izmed kolovodij, tega špijonskega in izdajalskega krožka. Greenglass je priznal, da je izdajal ameriške atomske tajnosti, ko je služil kot vojak na eni najbolj tajnih in zastraženih armadnih postojank v Los Alamosu, N. M., kjer izdelujejo atomske bombe.

Vsa znamenja kažejo, da so se ameriške oblasti končno zbudile in sprevidele, da široko razpredena špijonaža in izdaja ni stvar, ki bi se jo moglo odriniti na stran z brezbrižnim zamahom roke in z "ugotovitvijo," da je to navaden rdeči slanik, ampak da je zadeva prekleto resna in nevarna, zato je zadnji čas, da se naredi konec izdajalskemu početju teh zločinskih pustolovcev.

Fantje se lahko priglase za vstop v mornariško akademijo Zed. držav

Kongresnik 20. okraja, Michael A. Feighan, nas je naprosil, naj objavimo v listu glede vstopa v mornariško akademijo in sicer za razred, ki bo vstopil 1. julija 1951.

Vsak mladenič, ki prebiva v 20. kongresnem okraju, ki ni star manj kot 17 let in ki ne bo star 1. aprila 1951 več kot 21 let, lahko zaprosi za vstop v mornariško akademijo.

V to svrho se bo vršila izkušnja v pondeljek 17. julija ob 8:30 dopoldne v novem poštnem poslopju v Clevelandu.

Vsak mladenič, ki se želi udeležiti te izkušnje, naj takoj piše na kongresnika Michael A. Feighana. V prošnji naj navede to svojo željo, svoje polno ime, dan rojstva in naslov bivališča. K izkušnji ne bodo dopustili nikogar, kdor ne dobi prej dovoljenja od svojega kongresnika.

Kdor bi se rad poslužil te prilike, naj torej takoj piše na kongresnika na naslov: Hon. Michael A. Feighan, House of Representatives, Washington 25, D. C.

Poplava beguncev iz nemške sovjetske zone

BERLIN. — Department za socialno blaginjo zapadne Nemčije je izjavil, da je v mesecih med januarjem 1949 in 6. julijem tega leta pribežalo iz sovjetske zone in iz sovjetskega sektorja v Berlinu v zapadno Nemčijo od 85,000 do 90,000 ljudi, ki so zaprosili zapadne oblasti za pribežališče.

Od januarja 1949 do konca marca 1950 je bilo izdanih za oskrbo teh beguncev 3,300,000 nemških mark (752,730). Od aprila do srede junija tega leta je bilo uporabljenih zanje nadaljnih 5,300,000 nemških mark, in sicer izključno za njihovo zdravniško oskrbo. Vsega skupaj je bilo torej izdanih zanje skoraj 9,000,000 nemških mark.

Te dni je prispel v vzhodni sektor Berlina neki angleški časnikar, ki je zaprosil ondotne "ljudsko-demokratične" oblasti za pribežališče ali azil, češ da ne more več prenašati zapadnega "warmongerstva." Ta slučaj, kakor tudi še nekatere podobne slučaje, ki jih lahko seštejemo na prstih ene roke, so naši "ljudsko-demokratični" časopisi predložili svojim čitateljem na prominentnih mestih svojih prvih strani.

Kaj pa morje beguncev, ki se dan za dnem izliva od vseh strani iz sovjetskega območja v zapadne zone?! In stotine satelitskih DIPLOMATOV, ki prosijo Ameriko, Anglijo in druge zapadne države za pribežališče, ker nočejo več nazaj v demokratični, delavski in splošno ljudski raj?! Pri taki poplavi mora pač kaka kaplja kaniti tudi na nasprotno stran. . .

SOVJETSKI POGOJI ZA PREMIRJE V SEDANJI DOLGI "MRZLI VOJNI"

Zedinjene države morajo prnehati z oboroževanjem zapadne Evrope. — Soudejstvovanje Sovjetije pri mirovnih pogajanjih z Japonsko.

PARIZ. — Tukaj poročajo, da vsebujejo sovjetski pogoji za premirje v mrzli vojni tudi zahtevo, da Zed. države prenehajo oboroževati zapadno Evropo. V francoskih diplomatičnih krogih je rečeno, da je Sovjetska zveza od svoje strani pripravljena priznati Atlantski pakt kot obrambno skupino pod pogoji čarterja Združenih narodov.

Sovjetski pogoji za splošen sporazum z zapadnimi silami so bili naznanjeni Trygve Lie-u, tajniku Združenih narodov, kakor tudi drugim krogom.

Ena glavnih točk sovjetskih pogojev se tiče Daljnega vzhoda. Sovjetske zahteve v tem delu sveta so baje sledeče:

ODSTRANITEV zastopnikov generala Čiangkajšeka in njegove nacionalistične vlade z zbora Zdr. narodov.

SPREJEM ruskega "zlatega rublja" od strani zapadnih sil kot bazne denarne vrednote za kitajsko zunanjo trgovino.

SOVJETSKO udejstvovanje pri sklepanju miru z Japonsko, ki bo jamčilo Japonski to, kar smatra Moskva za "politično svobodo."

Governerji treh velikih in važnih držav so ostro obsodili McCarthyjeve obtožbe

Istočasno so obsodili tudi Trumanovo administracijo, češ da ni uvedla objektivne in učinkovite preiskave subverzivnih aktivnosti. — Prihod governerja Lauscheta na konvencijo.

White Sulphur Springs, W. Va. — Tukaj se je pričela 18. junija konvencija governerjev naših ameriških držav. Takoj po otvoritvi konvencije so trije governerji ostro obsodii senatorja Josepha R. McCarthyja zaradi njegovih obtožb državnega departmenta, češ, da je tam gnezdo komunistične infiltracije. Posledica teh napadov utegne biti, da bodo onemogočene McCarthyju vse prilike za njegovo politično bodočnost.

Prvi je prešel k napadu governer države Kalifornije in podpredsedniški kandidat leta 1948, republikanec Earl Warren; za njim sta ga napadla J. H. Duff, governer Pennsylvanije, in Thomas E. Dewey, governer države New York in predsedniški kandidat leta 1948.

Republikanski governerji treh najvažnejših ameriških držav so očitali McCarthyju, da ni imel nobenih konkretnih dokazov, s katerimi bi mogel podpreti svoje obtožbe o komunizmu v državnem departmentu. Vsi so tudi izjavili, da njegova akcija prav gotovo ni pomagala ugledu in prestižu republikancev v njihovih državah.

Dočim so governerji kritizirali McCarthyjevo obnašanje, so prav tako kritizirali tudi Trumanovo administracijo, češ, da ni uvedla objektivnih in učinkovitih preiskav glede subverzivnih aktivnosti.

Frank J. Lausche, governer države Ohio, je prispel zgodaj na konvencijo, in sicer z letalom. Takoj po prihodu je javil, da bo imel naslednjega dne razgovor s časnikarji, nato pa se je pričel pripravljati za golf igro, v kateri je mojster.

Za pet premogarjev ni upanja

Cadonin, Alta. — Reševalno mošto je izgubilo vse upanje, da bi bilo še pri življenju pet premogarjev, ki jih je 350 čevljev globoko v rudniku zalila voda.

NAJNOVEJŠE VESTI

Washington. — Kongresni odbor je odobril zvišane davke za korporacije, s katerimi bo pridobila federalna blagajna dodatnih $433,000,000 na leto. — Ako bosta zdaj senat in kongres odobrila to naredbo, bo vsem korporacijam, ki zaslužijo nad $167,000 na leto, povišan davek od 38 odstotkov, kar je bilo zdaj minimum, na 41 odstotkov. Pod sedanjo določbo plačujejo korporacije, ki zaslužijo več kot $50,000 na leto, 38 odstotkov maksimalnega davka.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

K molitvi—
Članstvo dr. sv. Jožefa št. 169 KSKJ naj pride nocoj ob 8 v Svetkov pogrebni zavod k molitvi za pok. John Budnar.

Obisk iz Pittsburgha—
V spremstvu g. Ivana Račiča sta nas včeraj obiskala Matt Brozenič in Matt Pavlakovič, iz Pittsburgha, Pa., oba gl. odbornika KSKJ. Prišla sta na pogreb Ivana Zupana, katerega se je udeležil tudi Josip Zalar, gl. tajnik KSKJ in Ernie Račič, ki je zastopal Glasilo KSKJ.

Zastonj postelja—
Revna družina dobi zastonj posteljo, če se zglasi na 713 E. 156. St., po 5 uri zvečer, ali če pokliče LI 1-9276.

Sedma obletnica—
V sredo ob 8:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pok. Louis Hlad v spomin sedme obletnice njegove smrti.

Kdo bi šel v Colorado—
Mrs. Agnes Zagorc iz 902 E. 137. St., bo potovala po železnici v Leadville, Colo. 1. julija. Morda bi se še katera druga priglasila, da bi potovali skupaj. Pokličite LI 1-6405.

Obisk iz Penna—
Tončka Jevnik nam je včeraj pripeljala pokazat svojo prijateljico iz starega kraja, Mrs. Rozalijo Marolt, ki je prišla za nekaj dni na obisk. Prišla je v Ameriko šele pred par leti, poprej je bila več let v nemški koncentraciji. V Ameriki je imela tri hčere, ki so ji izposlovale dovoljenje za naselitev. Zdaj prebiva pri hčeri v Connellsville, Pa.

Zemljški davki—
Okrajnni blagajnik za Cuyahoga okraj naznanja, da bo pobiral zemljiške davke za drugo polovico 1949 od 29. junija do 20. julija. Po tem pobiranju bo pa redno pobiranje davkov na leto in sicer na 20. januarja in na 20. julija, kakor ukazuje državna postava.

Graduacija—
John Okički iz 19630 Locherie Ave. v Euclidu, odličnjak na Euclid višji šoli je dobil prosto šolnino na univerzi v Duquesne, Pittsburgh, Pa. To je dobil radi svoje dovršenosti v igranju na harmoniko, katere se je učli že 7 let. Ko bo vstopil na univerzo, bo pristopli tudi k famoznemu tamburaškemu orkestru, katerega poučuje Slovenec g. Gouže. Orkester je odpotoval na glasbeno turnejo po Evropi. Obiskal bo več mest v Jugoslaviji in potem vsa mesta v Evropi, kjer so ameriške okupacijske čete, kot Trst, Dunaj, Berlin in druga.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Ribničan! — Vaše poročilo o poroki ne moremo objaviti, ker se niste podpisali. Vsaj mi moramo vedeti, kdo poroča vest. Vaše ime ne pride v javnost, toda mi se na poročila brez podpisa ne moremo ozirati. Kako naj pa vemo, če je vest resnična?

Desetletna mati in dete se dobro počutita

Charleston, Miss. — Deset let stara Sarah Lee Moore in njeno tri tedne staro dete se dobro počutita. Deklica je povila otroka predčasno 25. maja na farmi svojih staršev, ki so najemniki. Kdo je oče otroka, poročilo ne pove.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

(JAMES DEBEVEC, Editor)
6117 St. Clair Ave. HEnderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države $8.50 na leto; za pol leta $5.00; za četrt leta $3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav $10.00 na leto. Za pol leta $6.00, za 2 mesece $3.50.

JUNE 1950						
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

SUBSCRIPTION RATES

United States $8.50 per year; $5.00 for 6 months; $3.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States $10 per year. $6 for 6 months, $3.50 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act ofMarch 3rd 1879.

83 No. 120 Tues., June 20, 1950

MATIJA ŠKERBEC:

Odgovor

Komunizem organizira v Sloveniji "Osvobodilno fronto."

Ko je Nemčija napadla Rusijo, se je taktika komunizma v naši domovini napram Nemcem zaobrnila.

Vodilni komunisti so odšli v hribe in gozdove. Bilo jih je zelo malo, saj ni bilo v Sloveniji niti 2 procenta komunistov.

Za nje je sedaj nastalo vprašanje, kako dobiti ljudi pod svojo komando in svoje območje. Svojih pristašev niso imeli dosti, treba je bilo narod premotiti, skriti svojo barvo in komunistično naravo in privzeti tako firmo, ki bo vlekla. Tako so skovali Osvobodilno fronto," ki naj bi imela v smislu komunistične propagande ta namen, da se bori za osvoboditev naroda. Za osvobodilno delo je bil pa ves narod . . . razen komunistov, ki so hoteli ravno z "osvobodilno akcijo" usužniti vse.

Tako se je komunističnim malim edinicam posrečilo narod premotiti, da so prišli med komuniste tudi mnogi, ki so bili proti komunizmu.

Na to so pričele te komunistične edinice vršiti male, vojaško popolnoma brezpomebne napade. Sprva nismo vedeli, čemu delajo te neumsosti, ki so izzvale le maščevanje okupatorjev. Kasneje se je videlo, da so imeli ti vojaški nepomembni napadi čisto določen smoter. Komunisti so vedeli, da se bosta okupatorja maščevala, izvrševala represalije in tako bodo ljudje prisiljeni bežati k komunistom v hribe. In tako se je res zgodilo. Nemci in Italijani niso preganjali malih komunističnih tolp, pač pa so vsak njih napad z velikim užitkom porabili, da so se maščevali nad nedolžnim prebivalstvom. Pričeli so streljati talce, ljudi zapirati, odvajati v koncentracijska taborišča in požigati vasi. Pri vsakem komunističnem napadu je na to prevzel prebivalstvo strah pred maščevanjem Nemcev in Italijanov, pa so potem bežali trumoma v hosto, kjer so jih sprejeli komunisti . . . pod komando.

Te tolpe so pa tudi pridno ropale po deželi, seveda le pri takih, ki so bili znani antikomunisti. Ponoči je prišla taka roparska komunistična tolpa in odnesla iz hiše vse, prav vse, tudi žlice, plenice dojenčkov, ves živež, tako da zjutraj ni imela gospodinja niti prahu moke za kuho in niti žlic, da bi jedli, niti perila za preobleko.

Če prebivalstvo ni naznanilo n. pr. na Gestapu takih ropov, so prišli čez en dan ali dvo dni Gestapovci, pobrali družine in jih preselili. Če so pa ljudje to naznanili, so pa komunisti kmalu izvedeli, kdo jih je ovadil, da so prišli ponoči in dotičnega ubili . . . "kot izdajalca." Pri Gestapo je bilo vedno tudi nekaj komunistov, ki so pridno ovajali sem in tja. . .

Vsa komunistična taktika se je prav lepo pokazala ob priliki "revolucije" v Starem trgu pri Rakeku.

Bilo je jeseni l. 1941. Komunisti so po pričetku vojne med Nemčijo in Rusijo raztrosili med ljudstvo, da je Italija na tem, da propade. Treba se je le dvigniti, pa bodo Italijani bežali iz dežele. Res je tej propagandi nasedlo dokaj naivnih ljudi. Dobili so nekaj starih avstrijskih pušk in organizirali upor. Po vaseh so priredili pohode s harmoniko. Mladina je vpila in kričala, iz pušk so veselo streljali v zrak. Resni ljudje so zaman svarili: "Kaj bomo mogli mi neoboroženi proti miljonski, dobro oboroženi italijanski vojski, ko je vsa jugoslovanska redna vojska v par dneh doživela poraz." Toda vsaka pametna beseda je bila zaman pri tej od komunistov nahujskani mladini. Italijanske šibke orožniške postaje so se vmaknile proti Rakeku. Komunisti so to hitro porabili in govorili, da je zmaga že gotova, Italijani da beže, da bo kmalu vsa dežela svobodna. V Starem trgu so proglasili "republiko," njena "oborožena sila je pričela prodirati proti Rakeku. Italijani so z daljnogledi gledali ves ta teater iz obmejnih hribov, na to so pa pričeli prodirati od Rakeka proti Ložu s tanki, artilerijo in strojnicami. "Hrabra osvobodilna vojska" ki so jo organizirali komunisti, se je seveda takoj vsa razpršila. Italijani so komaj čakali, da se je kaj takega zgodilo, da so imeli povod pričeti z zatiranjem slovenskega naroda. Požgali so mesto Lož, postrelili samo v ložki dolini mislim da kake 100 večinoma popolnoma nedolžnih ljudi, v vasi Dane so pobrali kar kakih 20 fantov in jih postrelili za vasjo, dasi se ti niso čisto nič udeležili pri tej ustaji. Na to so pa Italijani odvedli skoro vse moške, kar so jih dobili doma v internacijo, kjer je pomrlo od lakote samo iz starotrške župnije kake 60 najboljših fatnov in mož, pa noben komunist.

Saj je vsak otrok moral vedeti, kake bodo posledice te "vstaje," tudi komunisti so to dobro vedeli, toda . . . dosegli so svoj namen: mnogo fantov je odšlo iz strahu pred Italijani sedaj v goščo k komunistom, ki so jih na to polagoma prevzgojili v komuniste . . .

(Dalje sledi.)

V včerajšnjem uvodniku se je vrinila pomota v drugi vrsti zgorej, kjer je bilo tiskano, "da nosi znana nacistična družina Hitlerjev kljukasti križ" . . ., naj se čita: "da nosi znana komunistčna družina Hitlerjev kljukasti križ . . ."

BESEDA IZ NARODA

Finžgarjev "Divji lovec" v Angliji

Prizor iz narodne igre "Divji lovec," ki so jo slovenski emigrantje na binkoštno nedeljo podali v Rochdale, Anglija.

Na kvaterni petek po binkoštih pa v Angliji praznujejo tako zvani "White Friday" s procesijami. Ene teh procesij so se udeležile tudi Slovenke v svojih pisanih narodnih nošah, ki so vzbujale največ pozornosti in žele največ pohvale izmed vseh narodnosti.

Rochdale, Anglija. — Na binkoštno nedeljo, 28. maja 1950, smo v Rochdale v okviru slovenskega pevskega zbora in pod pokroviteljstvom Slovenskega društva v Vel. Britaniji priredili narodno igro v štirih dejanjih "Divji lovec." Igra je kljub vsemu pričakovanju prav dobro uspela, če pomislimo na velike težave, s katerimi so se prireditelji in igralci morali boriti. Največja težava je bila v tem, ker so bili nekateri igralci iz zelo oddaljenih krajev od Rochdale in so zato imeli precej dolgo pot k vajam, kar je bilo gotovo združeno z velikimi stroški in zamudo časa. Pa z dobro voljo in požrtvovalnostjo so bile tudi te težave premagane.

Igralci so se potrudili, da so v tako kratkem času priprave in vaj svoje vloge izvrstno rešili in zato zaslužijo vse priznanje in pohvalo. Posebno dobro so bile podane vse glavne vloge, ki so bile razdeljene takole: Zavrtnik rihtar — Dušan Plesničar iz Bury; Majda — Marija Metelko iz Rochdale; Lisjakov Gašper — Jože Natlačen iz Mossley; Janez — Jože Fabijan iz Worksop in Tonček — Rudi Lešnik iz Rochdale. Posebno priznanje zaslužijo oni, ki so toliko žrtvovali za potovalne stroške; oni iz Rochdale pa z delom in pripravo odra, kulis itd.

Igralke pa so vzbudile posebno pozornost v slovenskih narodnih nošah. Naša slovenska emigrantska skupina v Angliji je s tem zopet pokazala, da gre po poti bratov Slovencev v Argentini, Zed. državah in Kanadi in tako utrjuje povezanost med seboj. Kljub temu, da ne pripadamo vsi enemu političnemu prepričanju, pa smo pri delu za skupni blagor in kulturni napredek naše slovenske emigracije v Angliji vsi edini.

Zahvalo smo dolžni tudi čč. sestram, ki so nam dale na razpolago krasno dvorano z lepim odrom in sploh z vsem potrebnim, kar smo pri tej prireditvi potrebovali. Mimogrede naj še omenim, da nam pomagajo tudi v verskem oziru, ker nam dajo na razpolago svojo kapelo, kjer imamo slovensko sv. mašo s slovenskim petjem in pridigo.

Udeležba je bila kar zadovoljiva, ker je prišlo okrog 200 obiskovalcev in od teh več kot 100 Slovencev, kar je bilo zelo razveseljivo, kajti nekateri so prišli 150 milj daleč; ostali pa so bili različnih narodnosti (Angleži, Srbi in Nemci).

Na kvaterni petek po binkoštih, 2. junija, pa ves Lancashire praznuje tako zvani "White Friday" (processions of faith) s procesijami. Po Rochdale so se vršile velike procesije, katerih so se udeležila tudi naša dekleta v slovenskih narodnih nošah. Pridružila so se bila ukrajinski skupini in šla pred njimi. Pri gledalcih so vzbudila silno zanimanje in pohvalo. Vsak, kdor je imel fotografski aparat, je napravil posnetek naših deklet v narodnih nošah.

Pozdrav vsem naročnikom in čitateljem Ameriške Domovine.

Frank K.

Zaradi Vas v Vašo korist

Kadar čitate kak oglas, navadno mislite: "No, ta bi pa rad kaj zaslužil, ko se tako ponuja." — Kadar pa boste, dragi Slovenci in Slovenke čitali tale dopis, pa bodite prepričani, da je pisan zaradi vas v vašo korist!

Vaša korist bo, ako se naročite na mesečno revijo "DUHOVNO ŽIVLJENJE." Katoličan mora, če že ne dnevno ali tedensko, vsaj mesečno čitati kaj nabožnega in slovensko narodno vzpodbudnega, ker si s tem izredno utrjuje svojo vero in narodno zavest.

Za mesec junij prinaša "Duhovno življenje" sledečo vsebino: Slika: Srednji vrh; Skozi mesec junij (Kaj); Ti si Peter Skala (Košmerlj); Na to skalo bom zidal svojo Cerkev (Odar); Cerkev in denar (Naša posvetovalnica, Odar); Pij XII (Moja srečanja, Trpotec); Katoliški misijoni — gradnja Cerkve — (L. L. C. M.); Smernice sodobnih papežev za gradnjo Cerkve (Sodja C. M.); In peklenska vrata je ne bodo premagala; — Naše sodelovanje pri gradnji Cerkve (L. L. C. M.); V življenje (Janko); Bil je mož božji (Ivanka Velikonja); Kot pred 1600 leti (Antonov); Obzorje je ugasnilo (Srebrnič); Odnos med možem in ženi v zakonu (Pij VII); Socialni obzornik (Zren); Bog gre po tihem skozi zgodovino (škof dr. Gregorij Rožman); Dobri pastir (Igor); Na robu življenja (N. Zemlak); Po katoliškem svetu; Med rojaki v svobodi; V zasužnjeni domovini; Pri rimski krčmarici; Pogovor in Za naše male.

Celoletna naročnina za Ameriko je $7.00; Kanado $8.00. Naslov: "Duhovno življneje," Viktor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina.

(L. D.).

O novi maši v Ely

Ely, Minn. — Naj vam sporočim nekoliko o poteku nove maše v našem mestu, ki jo je daroval Rev. Francis Malovašič. Vreme je bilo izvrstno, kakor nalašč za tak slavnostni dan. Cerkev je bila zasedena do zadnjega sedeža. Vse je nestrpno pričakovalo prihoda novomašnika, ki je vstopil v cerkev v spremstvu duhovščine in semeniščnikov.

Komaj pa so vstopili, se je razlegla pesem s cerkvenega kora: "Novomašnik bod' pozdravljen . . ." V sprevodu v cerkev so bili sledeči: Rev. Fr. Mihelčič, Rev. Jožef Vovk iz Ely, Rev. John Golobič iz Hibbing deakon, Rev. Bernard Papesh iz Brainard subdeakon, Rev. Robert Centa ceremoniar iz St. Paul semenišča, Frank Perkovich, Rev. Frank Gaber in John Sušteršič iz St. Paul semenišča, Rev. Myron Currie iz Dulutha je imel novomašni govor v angleščini, Rev. Joseph Vovk pa v slovenščini, dalje so bili Rev. John Jerše iz Towera, Rev. John Schifrer iz Chisholm in Rev. Alojzij Pirnat iz Eveletha in mnogi župniki iz duluthske škofije.

Popoldne pa je bil prirejen slavnostni banket v Community Center prostorih, katerega je pripravil g. Matija Vertin operator Forest hotela. Udeležilo se je 365 gostov sorodnikov in prijateljev, ki so dospeli iz sledečih mest: Duluth, Hibbing, Hiwaten, Chisholm, Eveleth, Virginia, Tower-Soudan, Aurora, Biwabik, Cook in St. Paul. Stoloravnatelj je bil Rev. John Jerše, župnik iz Towera. Med mnogimi govori so bile izrečene čestitke novomašniku, ki je tako srečen, da ima poleg svojih staršev še žive in navzoče oboje stare starše, kar je jako redek slučaj ob slavnosti nove maše. Cerkveni pevski zbor pod vodstvom Miss Mary Hutar nam je zapel več lepih narodnih pesmic. Zvečer pa so bili obiski pri starših novomašnika Frank in Mary Malovašič.

J. P., Poročevalec.

Iz ameriške Švice

Lake Geneva, Wis.—Med našimi občani okrog najlepšega jezera v Ameriki, na divnih grebenih "Gričkov sončnega zahoda" prebiva tudi sin sončne Italije, doma blizu francosko - italijanske meje pri Genoa. Njegovo prvo ime je Markizo, a mi vsi ga kličemo za "Marka." Izredno družaben in vesel človek je. Danes me je obiskal, ko sem ravno obiral prve jagode na vrtu.

"Kaj ti že jagodne nabiraš? — Kdaj so ti pa zrastle, ko je bilo toliko časa hladno?"

"Veš, Mark, z jagodami mora biti človek dober. V jeseni jih moraš dobro odeti, da jih ne zebe, spomladi pa hitro pred sonce postavljati, potem jih je treba zalivati, zraven pa migati jim, naj hitro odganjajo, cvetejo in rode. In če te ubogajo, pa ima. jagode kmalu."

Debelo me je gledal dobri Mark ter sam sebi zamrmral: "Mama mia, kaj mi poveš!"

Potem je ogledoval naprej po vrtu kot nekak preglednik. Na koncu vrta se ustavi ob skromni brajdi in vzklikne: "Mama mia! Ti boš imel letos precej grozdja. Poglej, kako imaš trte polne."

"Nekaj za 'sample' bo", mu odvrnem ter mu razlagam, kakšne vrste trte so. "Tale je muškatel, ta je konkord, ta taka in taka."

"Jaz sem sin vinogradov," mi je začel praviti Mark, "trtice ljubim, še bolj pa ono, kar trtica da, namreč dobro kapljico. Pojdi z menoj, pokusiti ti bom dal petnajst let starega."

Sedla sva v njegovo kočijo in odrdrala v njegov kake štiri bloke oddaljen dom.

"Le za menoj," veli Mark.

Sledim mu v klet in tam mi pokaže par sodčkov in da pokusiti iz njih. Dobro kapljico ima. Nad sodi pa ima razobešene slike na platnu. Lepa je oljna slika, ko Kristusa snemajo s Križa, nekaj pokrajinskih slik. Ena pa predstavlja veliko obednico Blackstone hotela v Chicago. — Mark je bil tam več let natakar, pa je napravil posnetek. Na strani pa je njegova lastna slika in slika njegove žene.

"Ali si hodil v slikarsko šolo, Mark?"

"Ne, to je moj 'hobby' ob prostem času, pa se igram."

Slike niso slabe. Če bi bil Mark pogledal še v kako slikarsko šolo, bi bil kar cel umetnik.

"In tvojo sliko, kako si jo slikal?"

"V ogledalu sem se gledal, pa slikal, zraven pa vino pokušal, da sem se bolj veselo držal."

"Torej vinček je dober pripomoček pri slikanju?"

"Pri meni je, vse drugače sukam čopič, pa tudi obraz imam lepši, če ga malo cuknem, predno začnem slikati. Kadar se boš dal slikati, uporabi ta nasvet. Sedi k flaški in pij, pa boš dobil dobro mero pobude, pa jasen in vesel obraz, da ga boš vesel."

"Prav lepa hvala za dober nasvet," ter vstanem, da bi šel, ker na vrtu me je čakalo delo.

"Se nič ne mudi, zdaj bova pokusila drugega."

Pokušala sva ga in se čezdalje bolj veselo držala. Mark je bil že pri volji, da bi me začel slikati.

"Pa ne takega, boš drugič, ko bo več časa."

"Dobro, naj bo po tvojem," odvrne. Nato me je zapeljal domov. Tam sva stopila na porč, s katerega je sijajen razgled po jezeru. Mark je položil desnico na srce in veselo razpoložen je vzkliknil:

"To je krasota vseh krasot. Lepe hiše lahko postaviš, ne moreš pa v vsakem kraju dobiti tako lepe razgledne točke, kakor je to. To je raj. Poglej, pred očmi imaš panoramo, ki ji ne najdeš enake. Jaz sem bil 31 let v Chicagi natakar in v drugih biznisih. Vedno noter, kakor riba v loncu. Tu pa sem na zraku, soncu in s svojimi 69 leti se čutim vsak dan mlajšega. Vsa čast Amerikancem. Ampak živeti pa ne znajo tako, kakor bi si lahko privoščili, namreč več počitka, razvedrila itd. Dolar ni vse in dirka za dolarjem naredi iz človeka sužnja."

Po stopnicah pride moja hčerka in mi prinese Ameriško Domovino od petka 9. junija. Odvijem ovitek in preletim s hitrim pogledom naslove člankov in novic. Na drugi strani se ustavim ob dopisu Mrs. Frances Star, iz Wintrop Harborja, v katerem mi pritrjuje o divni lepoti tega jezera.

Kakor nalašč. Na moj dopis v A. D. o tem jezeru, sem prejel kakih 20 pisem iz Illinoisa, Wisconsina, Ohio in Pennsylvanije, v katerih me rojaki vprašujejo, kako je s stanovanji za počitnice. Da je ob tem jezeru kak Slovenec, ki se je bavil z gostilno in restavracijo, nisem vedel, niti pričakoval ne. Zdaj bo pa kakor nalašč. Danes popoldne sem obiskal Glenwood Hotel v Fontani in je to dokaj ličen in čeden hotel. Mrs. Gilik (dekliško ime Robsel) mi je uljudno razkazala lepe prostore. Cene so za stanovanje od $2.50 naprej za osebo na dan. Hrana posebej. Je pa to kraj, kjer bo vsak imel obilo užitka.

To pojasnilo naj služi vsem kot odgovor, ki so mi pisali zadnje dni glede počitnic itd. Pišite naravnost na Glenwood Hotel, Walworth, Wis., in se pismeno dogovorite glede rezervacije za prostor in za čas, kadar želite priti na počitnice. Postregli vam bodo prav zadovoljivo.

Kdor rad ribari, je tu izvrsten ribolov. Jezero ima podzemno zvezo s Superior jezerom ki je 500 milj višje na severu. To so dognali, ko so pred leti spuščali zaznamovane ribe v Superior jezero, a so jih par mesecev zatem ribiči v Lake Geneva ujeli. Jezero ima dotok in odtok, zato je vedno čisto.

Okrog in okrog jezera je 6 čevljev od državne rezerviranega prostora za prosto pot, da ljudje lahko gredo na pešpot okrog jezera, in tako vidijo razkošne palače podobne starokrajskim graščinam okrog jezera s krasnimi vrtovi.

Pot okrog jezera vodi čez loge in cvetoče vrtove. Po jezeru šumijo valovi, z bregov se čuje žvrgolenje ptic in vrtovi polni cvetja dihajo vmes in vse se zliva v eno samo božjo simfonijo, ki poje hvalnico Stvarniku, ki je postavil v ta kraj tako lep koščck sveta, ki je res pravi paradiž.

Pozdrav vsem iz lepe ameriške Svice!

John Jerich,
Route No. 2.

Odmevi iz Titovine ali gorke iz "raja"

Iz Titovine, države delovnih brigad in neplačanega dela, je oni dan pobegnila tudi mlada mačka in pribežala vsa zasopla v Avstrijo. "Pa zakaj si prav za prav utekla?" so jo vprašali onstran meje. Povedala jim je, da jo je strah pred čiščenjem. "Pomislite, zdaj že celo konje razpirajo? je hitela pripovedovati. — "Ti pa nisi konj," so se ji posmehovali. — "Seveda nisem," je odvrnila. "Ampak preden jim to dokažem, tedaj že sama ne bom več vedela, ali sem še mačka ali nisem."

*

Titov veljak je prišel pogledat v neko gorenjsko občino. Predvsem je hotel izvedeti, ali so vsi prebivalci predpisno zaposleni. Župan mu je dokazoval, da se v njegovi občini dela, kakor je zapovedano. — "Prav," je pohvalil mogotec. "Odslej morate poročati mesečno, kako napreduje javno delo ter naznaniti vsako nezaposleno osebo."

Župan je obljubil in tudi vestno izpolnil. Poročilo, sestavljeno ob koncu meseca, se je glasilo: "Od kar ste bili Vi tukaj pri nas na službenem obisku, ni bilo videti v naši občini nobenega postopača."

*

Pravijo, da je kominforma poslala na Ogersko posebno odposlanstvo, ki je v nedeljo 26. marca tik ob meji pozorno zasledovala Titove "izbore." Za poročevalce so si izbrali odlične veljake z naročilom, naj sproti poročajo, kako poteka v Titovini volilni manever. Kominformovci so privoščili Titu poraz, zato so se penili od jeze in škripali z zobmi, ko so čuli poročila: "Vse za Tita! Macedonija, Srbija, Hrvatska, Slovenija in Bosna ponosna — vse za Tita v duplikatu!" Nato so dali aretirati vse, ki so prinašali taka neprijetna poročila.

Še stari grbasti žid je čakal zunaj pred vrati; ves se je tresel in znoj ga je oblival, ko je pridrsal v dvorano. "Volitve v Titovini?" se je glasilo vprašanje. — "Vse v najlepšem redu!" se je grbec jecljaje odrezal in spoštlivo priklonil. "Imamo zanesljiva poročila, da do sedmih zjutraj ni nihče glasoval za Tita." — Volitve so se začele namreč točno ob sedmi uri.

KANADSKA
AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN-HOME
FOR Freedom AND Justice...
AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY
SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Oj le šumi gozd zeleni

(Piše Cvetko)

(Konec.)

Kmalu pa pridemo do cementirane ceste, ki se ob njej vije železniška proga. Zopet smo ugibali, kam pelje cesta in železnica. Ne da bi prišli do kakega zaključka, smo jo prestopili. Šli smo skozi spečo vas Grabštajn, čez široko močvirnato ravnino s širokimi jarki vode, čez katere smo morali preskakovati v drugi hrib proti severu. Sredi gozda smo se zopet posedli v mah okrog dveh zjutraj in s tolažilno mislijo smo krotili prazne želodce, da bo mogoče naslednji dan prišlo kaj za pod zob.

Visoko je bilo že sonce dne 2. junija, ko nas je prebudilo iz globokega spanja. Nismo več čutili gladu, ki nas je mučil zvečer, samo neko čudno slabost in žejo smo občutili. Zopet smo nastopili pot, ki nas je (po takratnem našem mišljenju) z vsakim korakom približevala hladnemu grobu.

Kmalu smo prišli do samotne hiše sredi gozda. Napis "Gasthaus" je pričal o preteklosti. Pred hišo je stala gospodinja, prosili smo jo mleka, s čemer nam je prav rada postregla. Nato se ji pridruži še sin, ki je bil na Dnaju že obsojen na smrt, ker je obegnil iz vojske. Prehitra kapitulacija pa mu je ohranila življenje. Govorila sta oba slovenščino. Tukaj smo prvič izvedeli, kje smo. V pesku sta nam naredila nekak zemljevid in pokazala sta smer: "Tukaj je Šmihel ob Krki, čez sedlo dveh hribov pridete do Šmarjete, od tam pa je še pet kilometrov do Velikovca."

Enkrat popoldne smo se znašli po hribih nad Šmarjeto. Stara hribovska hiša je samevala na robu gozda, od katere je bil lep razgled po dolini. Bili smo že popolnoma izčrpani in prisiljeni prositi skorjo kruha. Skuhali so nam mleka, v katerega smo dodali jačni prašek in sladkor. Ko smo pojedli, nas je vprašala kmetica: "Hočete še repice?" čeprav je bilo vprašanje slovensko, smo se spogledali, kaj je to "repica". Ko je videla, da ne razumemo, je rekla "Kartofel". Nato nam je prinesla še neolupljenega krompirja. Zahvalimo se ji, nato pa nas zopet vzame gozd v svoje naročje.

Nismo hodili dolgo da smo prišli v dolino, po kateri se vije cesta št. Vid Velikovec, po kateri pa so zopet vozili vojaški avtomobili. Kako naj sedaj prekoračimo to dolino podnevi ne da bi nas kdo opazil? Velika je bila ta uganka, sploh neizvedljiva. V želodcih pa so pričeli z boksarsko vajo. Zvijali smo se kot črvi po grmovju in še nikdar ni bila misel na smrt tako grenka kot ravno takrat ob misli nate — domovina.

Bilo je v soboto in premišljal sem, kako priti do brata v mesto? Po daljšem premišljevanju se je odločil naš "vodja" Jože, da gre on, ki je v civilu in tudi par nemških besedi zna. "V dveh urah bom nazaj, če bom prišel skozi . . ." je rekel in utonil v grmovju. . .

Doge so bile ure čakanja, med tem pa je Jože dobro hodil in prišel v št. Rupert (predmestje). Pri cerkvi dobi starejšo žensko in jo vpraša v vsej svoji nemščini — kje je mlekarna. Žena mu vljudno pripoveduje, česar pa on ni dosti ali nič razumel. Končno se pa ojunači in jo vpraša, če razume slovensko. "Seveda!" zakliče vsa srečna "še bolj kot nemško." Nakar mu zopet pojasni, da mora skozi vse mesto na drugi konec. "Ako pa nočete skozi mesto, pa greste lahko mimo kopališča," mu pojasni. Jože se je odločil za to pot in res našel mojega brata pri kopanju. Ko ga ta zagleda, ve takoj, kaj se je zgodilo. Prvo vprašanje je bilo: "Kje so pa naši?" Jože mu hitro pojasni: "Dva sta v gozdu, eden pa je že odšel v smrt."

Hitro sta odšla v mesto in nakupila obleke za naju ter hajd na kolo in v gozd. Hitro smo se preoblekli in po enem letu in pol vojaškega trpljenja kot 19-letni mladenič sem oblekel zopet cvilno obleko kot človek, ki je že nekaj bridkih ur prestal in vržen v naročje tujine — brezdomec.

"Kam pa sedaj?" — "V Šmarjeto gremo," pravi brat, "tam poznam vse narodno zavedne Slovence v okolici in upam, da vas kdo vzame, ker mene poznajo dovolj." Srečali smo pisano družbo razpadle nemške vojske, ki se je svobodno sprehajala okrog. V Šmarjeti smo šli k premožnemu kmetu Slovencu, ki je imel sina duhovnika nekje na Štajerskem. Brat mu je objasnil ves naš nevarni položaj in ga prosil, če bi nas vzel na delo — samo za hrano nič drugega. In to pa vsaj za toliko časa, da se razmere razčistijo. Nezaupno nas je pogledal in rekel, da ima že itak preveč delavcev. Povedal nam je pa tudi, da bi njegov nečak vzel dva, ampak še pristavi: "Tam pa ne smete povedati, kaj ste."

Tudi to srečo smo poskusili. Še precej mlad človek nas sprejme in je bil kar zadovoljen z nami. Med tem pa pride iz hiše že starejša, precej obilna ženska in se zanima odkod prihajamo. "Iz Jugoslavije," ji odgovori moj brat. Kot bi jo pičil gad, histerično zakriči: "Aha, to so tisti prokletni belogardisti!" Pokliče gospodarja v hišo in ko se ta zopet vrne, pravi da nas ne potrebuje.

Vrnili smo se nazaj k prvemu kmetu. Ta nas napoti po lestvi v svisli v slamo in odmakne lestvo. Čez čas nam prinese gospodinja žgancev in mleka in zopet odmakne lestvo, da nas ne bi kdo našel. Med tem pa so se zunaj svobodno kretali vojaki in oficirji bivših Hitlerjevih SS-ovcev in nihče jih ni vprašal, kaj je kdo počenjal po okupiranih deželah, koliko umorov ima na svoji vesti. Svobodni so in mogoče bodo šli za kratko dobo v internacijo ali ujetništvo, potem pa bodo svobodni. In mi?! Kolikor se nas je rešilo smrti se pa klatimo po gozdovih in skednjih in se moramo najbolj čuvati brata — Slovenca! !

Naslednji dan smo šli v mesto in od tam v Unarach, kjer je bilo še edino upanje, da tam ostanemo. Tri dni smo ležali v senu in vedno so nas hodili klicati k jedi. Potem pa sva dva ostala pri hiši kljub temu, da so že imeli dovolj delavcev. Jože pa je dobil delo pri sosedu in začeli smo zopet delati — hlapci tujcu.

Minilo je prvih 14 dni. Pisana družba ljudi se je množila: Čehi, Ukrajinci, Jugoslovani itd. Nihče ni izvedel, kaj smo in zakaj nočemo domov. Ko sem nekega dne žagal drva, pride k meni mlad fant in nekaj govori v nemščini. "Ne razumem," mu odgovorim. "Ste Slovenec?" se začudi "Odkod prihajate?". "iz Inomosta sem bil sem gori poslan na delo," sem lagal. "Kako to potem, da ne govorite nemško?" Bil sem v zadregi, saj Inomosta še nikoli videl nisem. "Kdo ste pa vi in odkod prihajate?" sem hitro obrnil pogovor. "Doma sem od Straže pri Novem mestu. Bil sem partizan in ujet od Nemcev, ki so me poslali v Nemčijo na delo. Sedaj pa nočem še domov, ker menda še ni vse v redu . . ." Malo sem pomislil, kako bi se bila pred dobrim mesecem pogledala, če bi prišla skupaj. On z rdečo zvezdo, jaz pa s slovensko zastavico na kapi . . .

Ta najin pogovor pa je zmotil novi prišlec (bil je videti visokošolec) in zopet začne v nemščini. Moj tovariš ga je takoj zavrnil: "Saj je Slovenec!" Takrat pa je zapičil oči v me. Pogleda me od nog do glave s tistim srditim partizanskim pogledom. Ne vem, kaj je iskal na meni. Bil sem v francoskih vojaških hlačah odrezanih samo do kolen. Te hlače pa mu niso šle v račun in takoj je rekel: "Vi ste bili pa belogardist." Izgovarjal sem se, da ni točno, pa ni nič pomagalo. "Take obleke so imeli belčki. Pa saj zdaj je vseeno, čemu bi tajil. Zmagala je svoboda in rdeča armada." Na vprašanje, kje stanujem, sem mu pokazal čisto drugo smer.

Naslednji dan sva itak odšla z bratom v službo v mesto, kjer je bilo bolj varno. Zvečer sva se zaklenila v sobo, da ne bi mogel kak "tovariš" ponoči k nama. Mrak se je počasi spuščal na zemljo. Luči po vaseh v Podjunski dolini so se prižigale in izza Pece je vzhajala polna luna. Njeni žarki so čarobno osvetljevali Karavanke, za katerimi so takrat zvezani korakali naši prijatelji k protitankovskim jarkom in kraškim jamam, kamor so jih spremljali udarci puškinih kopit in na koncu pota še strel v tilnik od brata Kajna — partizana.

Gledal sem to krasno pokrajino. Pred menoj so ležale vasi poznane mi že iz Pregljeve knjige "Umreti nočejo . . ." Linča vas, Dobrla vas, Velikovec itd. Kako sem takrat hrepenel, da bi videl te ljudi, spoznal njih težko borbo za narodni obstoj, njih milo govorico, ljudi, ki "Umreti nočejo. . ." Videl sem jih, ni mi žal, da sem jih spoznal, ostali mi bodo v večnem spominu.

Pod hišo je šumela Drava svojo starodavno pesem. Pesem njenih šumečih valov je spremljal bližnji gozd. V šelestju listja je bila skrita bolečina domotožja, katera nehote pokliče solzo v oko ob misli, da mu bratje in prijatelji padajo množično v gozdna brezdna, nad katerimi se čuje smeh propadlih žensk, ki so zmagale po podli in sramotni izdaji našega naroda s strani zapada, v katerega smo tako slepo zaupali.

Tudi njim poje gozd nagrobno pesem. Skozi gozd odmevajo rafali strojnic in veter nosi zadnje pozdrave iz hropečih grl, ki se zvijajo v zadnjem boju z življenjem. Preko štajerskih godov plavajo proti Dolenjski zadnji ljubeči vzdihi, ki jih ne čuje zgarana stara mati,, nevesta, žena, nedolžni otrok, ki nikdar ne bo poznal svojega očeta. Nikoli se ne bo mogla razjokati žena na grobu svojega moža, ki je moral zvezan v gozdni prepad in mu je rafal iz strojnice bratomorilca pretrgal nit življenja . . .

Le gozd je bil priča teh grozot. Le gozd je jokal, ko so se rablji smejali, le on jim je pel zadnji pozdrav. Nam pa danes v tujem svetu leto za letom obuja spomine na brate, ki jih več ni. Na naše domove, šumeče reke in gozdove in večkrat nam pride na misel pesem:

"Oj le šumi gozd zeleni,
senčni gozd na tujih tleh.
Zdi se mi, da pesem znano,
poješ iz preteklih let.
Oj le šumi . . .

Dopisi in drugo

Žalna komemoracija v Batawi

Batawa, Ont. — V nedeljo zvečer, dne 28. maja, je slovenska narodna skupina priredila žalno spominsko proslavo za žrtve, ki so padle v boju proti nacizmu in komunizmu po vsej Jugoslaviji. Dasi je naša skupina majhna, je predstava zelo dobro uspela.

Pevski zbor je zapel: Nebo žari, Ljuba si pomlad zelena in Domovina mili kraj. Sledile so recitacije iz "Črne maše" ter nekaj besed o masovnih likvidacijah slovenskih domobrancev in slovenske narodne vojske ter vseh, ki so padli "Z vero v Boga za narod in domovino!"

Predstava je bila zaključena s simbolično vajo "Oj Doberdob!" Slava junaškim borcem proti Titovemu komunizmu!

Poročealec iz Batawe.

◆ ◆ ◆

"G. Paragrafu" je ušlo pero na papir . . .

Batawa, Ont. — Skoro bi rekel, da se ni vredno preklati z ljudmi take vrste še manj pa jim dopovedovati, ko jim na noben način noče iti v glavo kaj takega, kar jim ni po godu po njihovi progresivni pameti Pa kaj je v stvari? Nekdo mi je dal izrezek iz nekega časopisa, češ, kaj praviš na to, kjer je člančič pod naslovom "In vendar mi ne gre v glavo." Ne vem, kdo je ta gospod, imenujejo ga g. Paragraf, kateremu je ušlo pero na papir, da je iz svoje trde glave — vsaj tako lahko sklepam po naslovu, da ima trdo — stresel zopet malo svoje bistroumnosti v obliki obrekovanja na begunce.

Saj beguncem se ne zdi vredno odgovarjati na psovke in obrekovanja, katerih so stresli "napredni tovariši" že na koše in dišijo precej po postani jedi. Vendar pa, da ne bo kdo izmed njih, zlasti pa omenjeni g. Paragraf, napačno razumel molka beguncev kot potrdilo, da je g. Paragraf udaril na pravo struno in nekaj nadvse važnega povedal v svet in ker ima stavek vprašalno obliko, naj na kratko odgovorim.

Možak pravi, da ne more razumeti, zakaj mu noben begunec noče pritrditi na njegovo vsiljevanje svojih misli, da se nismo umaknlii pred komunisti, ampak zato, ker smo bili tako rekoč v kompaniji z Dolfetom in Benitom. Pa joka in vzdihuje, zakaj daje Amerika tem "zločincem" potuho, privilegije itd. Torej pa dajmo lahek primer, da ga bo tudi g. s trdo glavo lahko razumel.

Nekje se je pripetila tatvina. Živita skupaj dva soseda, ki je enemu drugi na poti. Ne more ga videti, ker on ima pač že svoje vzroke za to, pa bi mu rad škodoval, kjer bi mu le mogel. Takoj zavpije: Ta je tat, vem da je on ukradel, primite ga! — Ker se obdolženec, ki v resnici tega ni storil, čuti in tudi je po krivici obdolžen, bo gotovo v svojo obrambo rekel, da tega ni storil in tudi pri tem obstal, pa naj prvi še tako raztresa svojo laž med ljudmi. Kaj pa ljudje? Ali bodo verjeli? Mnogi bodo in še naprej povečano razširjali. Kateri pa znajo misliti s svojo glavo, se bodo gotovo prej prepričali o vsem in tudi pomagali, ko enkrat izvedo resnico, da stvar pride na dan kakršna je. Kdor pa ne zna rabiti svoje glave, pa ne bo premislil, je resnica ali ne, ampak bo še sam tulil in vpil s prvim.

Temu priprostemu primeru lahko dodamo pisanje g. Paragrafa. Mislim, da to niso njegove edine besede v "prilog" slovenskim beguncem oz. novonaseljencem in lahko sklepamo, da je med čitatelji lista, v katerem je tisti člančič izšel, mnogo takih, ki mislijo z glavo Paragrafa pa potem vso kulturno dobrino in vzgojo, ki jo dobijo od takega časopisa stresajo in bistroumno drugim dopovedujejo kako dobro bi bilo te "vražje zločince" postaviti ob zid ali pa kolikor mogoče polen zmetati pod noge, če so že tu.

Pa oni gospod ali po domače Paragraf že vedo kaj pišejo, bi rekel Peter sosedu Mihi, saj zastonj vse to ne bo. Za kak frakeljček bo poleg direktiv že kanilo s kake ambasade, ker tako od strani sem slišal, da ga nekateri radi srknejo, potem pa, ko jim kaj drugega ne gre več v glavo, ker so "trdi," pa jim kane kaj takega na papir v vzhičenju rdečega domoljubja. Podobne osebnosti bi prav gotovo prišle v "rdečem raju" za državnega tožilca.

Pa še nekaj ne smemo pozabiti. Diktatorji vsi, vsaj kolikor jih je znanih do sedaj, pa naj bodo pobarvani s kakršno koli barvo, ljubijo razne vdanostne izjave in podobne stvari. Med diktatorji po pojmovanju demokratičnega sveta sta med umeni raznih Jožetov in njim podobnim tudi imena Dolfeta in Benita. In kar je znano, sta tudi ona dva imela v veliki časti vdanostne izjave. Torej bi po pisavi g. Paragrafa, ko smo bili z obema tako — na roko, ker sta nas uničevala — morali poslati protikomunistični Slovenci vsaj za njihove rojstne dneve vdanostno izjavo ali kaj podobnega. Pa naj mi g. Paragraf pove samo en tak primer na moje oziroma naše vprašanje. Da bi bil sam tiste čase, ko je slovenski narod preživljal svojo Kalvarijo med slovenskimi protikomunisti vsaj kot opazovalec in če mu ne bi zmanjkalo poštenja, bi mogoče danes drugače

(Dalje na 4. strani)

AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave. Tel. HE 1-4148
CLEVELAND 3, OHIO

POŠILJAMO:
Denar v Jugoslavijo, Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je zajamčena.

PRODAJAMO:
Karte za prekomorske kraje in nazaj po originalnih cenah. Imamo zastopstvo tudi za vse glavne avijonske družbe.
American Express travel čeke in denarne nakaznice za uporabo v naših državah. Jugoslovanske znamke in denar.
Zaboje za pošiljanje blaga ali živil v staro domovino. Če želite, nabavi tudi določeno blago za v pakete tvrdka sama.

PREVZEMAMO:
Zavitke od rojakov in jih točno odpremljamo na naslovnike.

SPREJEMAMO:
Naročila za moko in druge že pripravljene zavitke kakor tudi za streptomycin preko družb ADRIATIC, EXPRESS za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Nemčijo in druge države.

POMAGAMO:
Pri nabavi potniških dokumentov; nudimo pomoč potnikom.

SODELUJEMO:
Pri ureditvi raznih starokrajskih in tudi begunskih zadev.

OPRAVLJAMO:
NOTARSKE posle.
Rojaki v Kanadi in drugih deželah lahko pošljejo denarna in druga naročila potom naše tvrdke.
Za nadaljna pojasnila PIŠITE, PRIDITE, KLIČITE zanesljivo in dobro znano tvrdko
AUGUST KOLLANDER

POMAGAJTE SVOJIM V DOMOVINI!
TUKAJ IMATE NAJLEPŠO PRILIKO!
SVOJI K SVOJIM!

Vsaka pošiljka je zavarovana proti delni ali celotni izgubi

• IZ NAŠE PODRUŽNICE V TRSTU POŠILJAMO VSAKOVRSTNO BLAGO V DOMOVINO. KUPILI SMO VELIKO KOLIČINO RAZNE ROBE, ZATO MOREMO DATI **NAJCENEJE. GARANTIRAMO VSAKO POŠILJKO** ter dostavimo podpis prejemnika ODPOŠILJATELJU.

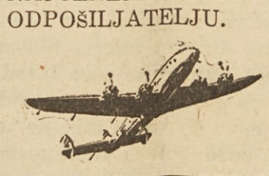

Naročila pošiljamo brzojavno ali po zračni pošti v Trst.
Paketi dospejo v roke prejemnika v domovini
v teku 15 ali najdlje 25 dneh

MOKA (100 funtov čista)
POŠILJAMO NAJBOLJ POZNANO PILLSBURY XXXX MOKO:
Do Reke ..... $ 7.45
Do najbližje postaje prejemnika 10.25

Paket št. 1—$34.95
40 ft. najbaljšega riža
10 ft. kave (brazilske)
10 ft. svinjske (čiste) masti
30 ft. sladkorja (kristalnega)
10 ft. najfinejše moke

Paket št. 2—$28.75
25 ft. najboljšega riža
20 ft. sladkorja (kristalnega)
10 ft. zelene kave (brazilske)
10 ft. špageti najbolje vrste
5 ft. svinjske masti
1 ft. bibera (popra) v zrnju
2 ft. čokolade in kakao (sladko)

Paket št. 3—$14.15
10 ft. svinjske masti
10 ft. špageti (manestre)
5 ft. sirove kave, najboljše
10 ft. sladkorja (kristalnega)
5 ft. mila

Paket št. 4—$13.25
10 ft. najfinejše moke
10 ft. najfinejšega riža
10 ft. mila
10 ft. špageti (manestre)

Paket št. 5—$13.75
5 ft. sirove kave
5 ft. mila
15 ft. najboljšega riža
15 ft. najfinejše moke

Paket št. 6—$9.95
8 ft. najfinejše moke
4 ft. najboljšega riža
4 ft. mila
4 ft. sirove kave

Paket št. 7—$10.75
20 ft. najboljšega riža
20 ft. najboljše moke

Paket št. 8—$13.95
20 ft. masti
20 ft. špageti (manestre)

Paket št. 9—$14.35
20 ft. sladkorja kristalnega
10 ft. sirove kave
10 ft. najboljše moke

Paket št. 10—$13.75
20 ft. najboljšega riža
10 ft. masti
10 ft. mila

Paket št. 11—$19.95
4 ft. masti
4 ft. sirove kave
4 ft. sladkorja, kristalnega
4 ft. najfinejše moke
4 ft. mila
6 ft. špageti (manestre)
6 ft. najboljšega riža
4 ft. mlečnega praška
1 ft. čaja (ceilonskega)
1 ft. bibera (popra)
2 ft. kakao in čokolade

z zračno pošto registrirano v 8 dneh

Posebni paketi
40 ft. zelene kave ... $28.75
40 ft. sladkorja ... $ 9.95
40 ft. riža ... $ 9.95
37 ft. svinj. masti ... $12.00
20 ft. zelene kave ... $15.75

Paket št. 12—$14.25
10 ft. sladkorja
2 ft. bibera (popra) v zrnu
4 ft. masti
2 ft. sirove kave
1 ft. čaja (ceilonskega)
1 ft. kakao

Paket št. 13—$13.75
10 ft. sirove kave
10 ft. sladkorja
10 ft. riža
10 ft. špageti

Paket št. 14—$13.95
6 ft. špageti
2 ft. kave
6 ft. riža
½ ft. čaja
2 ft. masti
3 ft. mila
6 špul sukanca
22 jard. lastike
2 paketa šivank
3 glavniki
2 krtače za zobe
20 klin za britje

Penicillin (Merk)
3 milijone edinic ... $ 9.95
6 milijonov edinic ... $17.75

Streptomycin (Merk)
10 gramov ... $ 8.00
20 gramov ... $15.95
50 gramov ... $38.00
100 gramov ... $75.00

Vsa naročila kakor Money Order ali čeke pošljite na:
AMERICAN EXPORT GIFT COMPANY
31-50 — 42nd Street Telefon: ASTORIA 4-2571 Astoria, New York
LAHKO NAROČITE TUDI OSEBNO BLAGO V NAŠEM URADU, KI JE ODPRT VSAK DELOVNIK DO 7:30 ZVEČER

Prevarani detektiv

(ROMAN)

In gospod Segmueller ni bil nič manj začuden kot mladi detektiv.Oba hitita proti zaporom in njima sledi pisar, ki je bil kot senca vedno za sodnikom.

Prišla sta skoro do informacijske sobe, ko sta naletela na ravnatelja, ki je prihajal kot vihra in ves vznemirjen, kaj se bo sedaj zgodilo.

Ravnatelj je najbrž želel povedati sodniku, kaj se je zgodilo, toda Segmueller ga takoj ustavi in reče:

"Mi je že vse znano. Na potu sem k jetniku."

Ko so dospeli do ozkega hodnika, ki je vodil do tajnih celic, hiti Vernier naprej pred drugimi.

Mislil je, da če nepričakovano zaloti jetnika, da ga mogoče dobi, ko skrivaj bere skrivnostno notico in ob tej priliki bi si lahko ogledal tudi notranjost celice.

Toda May je sedel pri mzii in si z rokami podpiral glavo.

In ko zaškriplje zapah v vratih, katerega je premaknil sam ravnatelj, May vstane, si poravna lase in ostane tako v spoštljivem pričakovanju. Najbrž je pričakoval, da ga obiskovalci prvi nagovorijo.

"Ali ste vi poslali po mene?" vpraša sodnik.

"Da, gospod."

"Kot razumem mi imate nekaj važnega razkriti."

"Da, nekaj zelo važnega."

"Dobro torej. Ti gospodje se lahko umaknejo."

Sodnik se je že obrnil napram ravnatelju in detektivu, da ju prosi, naj se odstranita, ko ga v tem prekine jetnik.

"Ni potrebno," reče May. "Nasprotno, prav želeli bi, da ste vsi navzoči, ker me bo veselilo govoriti v navzočnosti vseh."

"Torej govorite!"

May se "dostojno" pripravi, da začne s pripovedovanjem. Prsa izboči, glavo stegne visoko. Opaziti je bilo, da se je hotel posebno svečano pripraviti za govor.

"Vi boste lahko odločili, gospodje, če sem jaz pošten ali nepošten. Poklic pri tem ne pride v poštev. Človek je lahko komediant v cirkusu, toda kljub temu je lahko poštenjak — mož časti."

"Oh, ne delajte predolgih uvodov," reče sodnik.

"Dobro, gospod, meni vse prav. Naredil bom kratko. Pred par trenutki je padel ta košček papirja v mojo celico, oziroma je bil zagnan skozi okno. Na tem papirju vidim številke, ki morajo nekaj pomeniti; številke sem dobro proučil, toda za mene so ostale španska vas."

Jetnik izroči sodniku kos papirja in nadaljuje:

"Ta košček je bil zvit v skorjici kruha."

Nasilnost tega nepričakovanega udarca je povzročila, da so obiskovalci v ječi kar otopeli. Jetnik pa, ki dozdevno ni videl njih osupnenosti, je nadaljeval:

"Zdi se mi, da oseba, ki je zagnala ta papir v mojo celico se je najbrž zmotila pri oknu. Dobro vem, da, nikakor ni častno, da bi ovajal kakega tovariša v ječi. To ni lepo in prijateljsko, kajti vsakomur se lahko pripeti kaj zlega in to prav nepričakovano. Toda človek mora biti previden, kadar je obtožen, da je morilec in ga torej čakajo resne neprilike."

In jetnik potegne z roko okoli svojega vratu, kot bi hotel označiti ,da ga čaka obglavljenje. To je bila "resna neprilika" za njega.

"In kljub vsemu temu sem nedolžen," mrmra May.

Sodnik si je med tem toliko opomogel, da je zopet slišal in govoril. Zbral je vse svoje duševne zmožnosti in pozorno zroč na jetnika, pravi:

"Vi lažate! To pismo je bilo namenjeno vam!"

"Meni? Potem moram biti največji bedak, ker sem šel in vas poklical, da vam pokažem, kaj so mi hoteli podtakniti. Meni namenjeno? Če bi bilo res tako, zakaj pa nisem molčal in listek obdržal za sebe? Kdo bi vedel, da je ta listek prišel v mojo celico?"

In vse to je govoril s tako čudovito navidezno poštenostjo, njegov pogled je bil tako odkrit in iskren, njegov glas je odmeval tako resnično, da je ravnatelj takoj zopet začel dvomiti o krivdi jetnika.

"In kaj če vam dokažem, da lažete?" sili sodnik v jetnika. "Kaj ako vam na tem mestu lahko dokažem?"

"Tedaj bi bil vi lažnik. Oh, gospod, oprostite. Mislil sem —"

Toda sodnik se ni zmenil za psovko.

Mayu namigne naj molči, in ko se obrne proti Vernierju, mu reče:

"Pokažite jetniku, da ste prišli na sled njegovi tajni korespondenci!"

Na obrazu jetnika se pojavi velika izprememba.

"Ah, ali je ta detektiv mogoče našel listek?" reče s popolnoma spremenjenim glasom. "Isti detektiv, ki trdi, da sem jaz odlična osebnost."

In z zaničevanjem se obrne do Vernierja in nadaljuje:

"V takih okoliščinah seveda ne morem pričakovati nobene pomoči. Kadar je policija absolutno sklenila, da mora biti človek kriv, tedaj se dokaže, da je kriv. To je vsem dobro znano. In če jetnik ne dobiva nobenih pisem, tedaj bo detektiv že znal, kako se mu pošlje tako pismo v zapor!"

Na obrazu jetnika se prikaže tako zaničevanje do Vernierja, da se slednji le težko zadrževal, da ni jezno odgovoril.

Toda poslušen svarilnemu znamenju od strani sodnika, Vernier molči. Z mize vzame Berangerjevo knjigo in skuša jetniku dokazati, da odgovarja vsaka številka v pismu gotovi besedi v knjigi.

Toda ta neizpodbitni dokaz nikakor ni povzročil kake zadrege pri jetniku. Izjavil je, da je policija tako spretna v takih mahinacijah, da se jih zlahka poslužuje, kadar želi uničiti jetnika.

Kdo se bo torej boril s tako trdovratnostjo!

Sodnik Segmueller niti odgovarjati ni hotel, pač pa se je odstranil, dočim so mu spremljevalci sledili.

Dokler niso prišli do urada ravnatelja sodnik ni črhnil besede. Potem se pa vrže v naslanjač in vzdihne:

"Priznati moramo, da smo poraženi. Ta mož je bil in ostane največja — uganka."

"Toda kaj naj pomeni komedija, katero je pravkar tako svečano igral? Jaz tega ne morem razumeti?" vprašuje ravnatelj.

"Hm, odvrne Vernier, "ali niste opazili, da je nameraval pregovoriti sodnika, da je bilo prvo pismo napisano po meni. Jetnik je seveda igral s tem nevarno igro. Toda misel, da mu mogoče uspe napad, mu je dala pogum. Ako se mu posreči, tedaj padem jaz v sramoto, on pa bi ostal May, ne da bi ga kdo nadlegoval. Toda kako je mogel vedeti, da sem jaz odkril njegov način dopisovanja, in da sem ga stražil v podstrešju? Tega pač ne bomo zmožni raztolmačiti."

—o—

Dopisi in drugo iz Kanade

(Nadaljevanje z 3. strani)

pisal o novodošlih rojakih. Pa tudi se niso umaknili iz "raja" samo zato, da so prišli v ameriško peklo", katerega pa vendar progresivni izvoljenci nočejo zapustiti, čeprav jim je pot vedno odprta.

Ali želite g. Paragraf še kak dokaz o poštenosti komunistične O. F. in njene borbe za "osvobojenje domovine," kot jo sami nazivajo. Primorska je dolgo trpela pod fašistično sekiro. Gotovo da so ljudje težko čakali osvoboditve. Kdor sam pozna tedanje razmere ve, da so mnogo Primorcev ujeli na svoje limanice ravno s parolo o osvoboditvi Primorske. Šli so navdušeni v njih vrste. Ko so pa nekateri spoznali, kam so zašli, so se hoteli rešiti, toda bilo je za mnoge prepozno. In kaj so naredili partizani z njimi? — Vzemimo za primer napad na Ribnico. Komunisti so jih povezali med seboj z vrvmi, da se ne bi mogli razbežati, komisarji pa so jih nato nagnali z brzostrelkami na bunkerje, kar je pomenilo gotovo smrt. To je samo en primer. Koliko je še drugačnih!

Isto se je dogajalo z vsemi, ki niso bili komunisti pa so na različne načine prišli med partizane, največ pa kakor je vsakemu znano — prisiljeni! Spomnimo se samo na njihove brutalne rekrutacije po deželi — ali z nami ali kroglo. Koliko jih je takih padlo sam Bog ve. Pa tudi mi vemo, da jih je mnogo. In danes hinavsko govorijo o njih in drugih na tiho obsojenih in v prve vrste poslanih iz njihovih vrst oziroma prisiljencev, kako so popadali za zmago tega, kar danes uničuje domovino. Tudi nad njimi so izvršili zločin kakor nad drugimi desettisoči, ker so jih zapeljali kot narodno čuteče, potem se jih pa znebili, ker so jim bili mnogi v napotje zlasti K. P., katera v resnici ni imela nikdar pred očmi narodnega osvobojenja, ampak narodno suženjstvo v okovih komunizma. In tem služi, z mirnim srcem rečeno, tudi tovariš Paragraf in list v katerega piše. Kdor zločin zagovarja, je sokriv istega in v tem slučaju služi on in omenjeni list duhovnim in telesnim grobokopom slovenskega naroda.

Ko smo že ravno pri tem, pa naj omenim še malo o romanu "Jutro brez sonca". Kmalu po izidu te knjige sem čital, da se je neki g. urednik pri čitanju omenjene knjige zelo pohujšal. (Mogoče celo moralno pokvaril???) Čudno se pa sliši, da človek, ki je tako rahločuten in moralno na višku, širi s svojimi spisi in pošilja v svet ideologijo, ki je na najnižji stopnji morale.

Pred nekaj tedni pa sem dobil od doma knjige, med katerimi s bili tudi "Spomini" Janeza Trdine. Že sami po sebi so pisani tako, da niso priporočljivi za čitanje. Pri listanju knjige sem prišel do strani, kjer so pripisane opombe. Če so od pisatelja Trdine, mu prav gotovo niso v čast, če jih je pa pripisal na njegov račun kdo izmed komunističnih pisateljev, se pa temu ni čuditi. Ostudnosti, ki so tiskane v tej knjigi niso za javnost. Vse to pa je izdala državna založba Slovenije in knjige so gotovo vsakemu na razpolago, saj so izšle kot "Zbrani spisi" in če dobi mladina te knjige v roke, kar jih v mnogih slučajih gotovo, bodo kmalu v Sloveniji mesto duševno zdrave mladine le še trope pokvarjenih lutk v rokah komunistov.

Ali dotični g. urednik ne vidi potrebe, da bi napisal malo kritike, kjer jo je res potreba? Lahko je mladino brezvestno skvariti, težje pa jo je pripeljati nazaj v pošteno človeško družbo in k Bogu. Pri čitanju omenjenih knjig bi tankovestnemu g. uredniku postalo slabo, seveda, če ne bi v njegovem listu, ker so izza železnega zastora, dobile še celo pohvalo ali morda celo priporočilo za vzgojo pokvarjene mladine na zapadu. Ako pa nima še tiste knjige in bi se rad prepričal — v Ljubljani na državni založbi Slovenije imajo gotovo še kak izvod — ter če ga ni strah pred pohujšanjem. Ker so si tako na roko, mu bodo gotovo radi postregli s knjigami. — Dolenjc.

DELO DOBIJO

Delo na farmi

Delavec, ki se razume na delo na farmi, dobi takoj dobro delo, dober dom in dobro plačo na Drenikovi pristavi v Wickliffe, Ohio. Kogar zanima naj pokliče in pridemo ponj: John Drenik, Wickliffe 3-0886, ali pa RE 1-3300. (x)

MALI OGLASI

Hiša za 4 družine

Naprodaj je hiša za 4 družine, vsaka družina po 4 sobe, kopalnico, klet. Naslov je: 1087 E. 68. St. —(125)

Velika soba se odda

Odda se velika opremljena soba s privilegijami v kuhinji, pripravno za mlad zakonski par. Vprašajte na 6700 Schaefer Ave. EN 1-0195. Med St. Clair in Superior. (121)

Gostilna naprodaj

Gostilna z D-2 licenco (pivo in vino) v dobri okolici blizu tovaren, se poceni proda. Vprašajte na 8104 St. Clair Ave. —(120)

DEKLETA IN ŽENE!

Priporočam vam, da si izberete in naročite fino NAJNOVEJŠE MODE STERLING zimsko suknjo, Suit ali FUR-COAT sedaj naravnost iz tukajšnje tovarne, po najnižjih cenah v Clevelandu na WILL-CALL.

Ne odlašajte, ker sedaj je najboljša izbera.

Samo pokličite me, da vas peljem direktno v tovarno.

BENNO B. LEUSTIG
1034 ADDISON RD.
EN 1-3426 ali EN 1-2920

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticiralo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z našim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Delo izgotovljeno brez odlašanja

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.
vogal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9:30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

V blag spomin

DRUGE OBLETNICE SMRTI NAŠE DRAGE MATERE

Helene Cotman

ki je zaspala v Gospodu dne 19. junija 1948

Draga mati naša,
sladko zdaj počivaj,
duša pa pri Bogu
sveti raj uživaj.

Žalujoče HČERE in SINOVI.

Cleveland, O., 20. junija 1950.

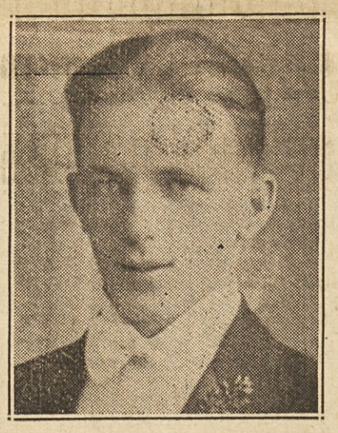

V BLAG SPOMIN

PETE OBLETNICE SMRTI BLAGEGA IN NEPOZABNEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Adamitch

ki je umrl 20. junija 1945

Trda ti je posteljca,
mrzla ti je jamica,
prazna zdaj je naša hiša,
ko te od nikoder ni.

Eno željo le imamo:
da se snidemo nekdaj,
in po zemeljskem trpljenju
pridemo v nebeški raj.

Žalujoči ostali:

MARY, soproga;
JOSEPH, sin.

Cleveland, O., 20. junija 1950.

For your VACATION
Welcome to
CHRISTIANA LODGE
Slovenian Resort

• The Hotel has 30 rooms with connecting showers, Central dining room, with American slovenian cooking, All sports, private beach, boating and fishing, Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U.S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE
Dominik Krasovec, Prop.
P.O. Edwardsburg, Mich.
Phone 9126 F5

Thomas Flower Shop
CVETLICE za vse prilike
Šopke in cvetlice lahko brzojavimo na vse kraje
Andy, Albin in Fred Thomas (Tomc), lastniki
15800 Waterloo Rd. - IV 1-3200

ZULICH
INSURANCE AGENCY
FRANCES ZULICH, agent
Zavarovalnina vseh vrst za vaše domove, avtomobile in pohištvo.
IVanhoe 1-4221
18115 NEFF ROAD

Make This Your Buy Word For VITAMINS

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules are—

1—POTENT—each capsule contains the daily basic needs of the five vitamins whose requirements have been established as essential to human nutrition.

2—CONVENIENT—take just one capsule today and you can forget about vitamin supplements until tomorrow.

3—ECONOMICAL—a single capsule each day is all you take and all you pay for.

4—GUARANTEE—take one One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule each day for sixty days. Your money back if you are not satisfied.

MILES LABORATORIES, INC.
Elkhart, Indiana

HOW LONG WILL IT TAKE YOU TO GET DINNER TONIGHT.?

Let us tell you how you could save a precious hour or two!

Get a GRAND . . . the gas range with *two* ovens. The oversize Bake Oven turns out uniformly perfect baked foods, while meat or poultry broils in the big separate Meat Oven. No more waiting for *this* to come out before you can put *that* in. Everything's done at one time!

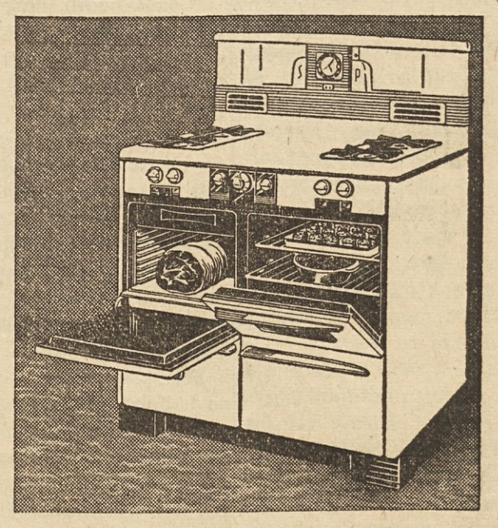

OTHER GRAND FEATURES

Charcol-ator Broiler (in the Meat Oven) broils whole roasts, hams, and fowls, with infra-red rays, like hot charcoal; seals in juices, reduces shrinkage. *Safe-Tee-Kee* locks all burners so children can't cause accidents. *Lifetime Guaranty* on burners and oven bottom (replaced if defective). *Automatic controls.* Compare these Grand features, and others too numerous to mention, before you buy!

Grand GAS RANGES

CENE OD **$124.95** NAPREJ

Other Grand Ranges, TERMS TO SUIT YOUR CONVENIENCE

VELIKO POPUSTA DOBITE ZA VAŠO STARO PEČ PRI NAKUPU NOVE

Lahka mesečna odplačila

Norwood Appliance & Furniture
6202 ST. CLAIR AVE.
JOHN SUŠNIK

K. S. K. JEDNOTA

★ ★ ★ ★ ★

POSOJUJE DENAR

članom KSKJ po 4% obresti

nečlanom po 5% obresti

na zemljišča in posestva

brez kake provizije

ali bonusa

★ ★ ★ ★ ★

Posojila so napravljena na tak način, da se na glavnico odplačuje v mesečnih obrokih.

Za pojasnila in informacije pišite na:

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTE

351-53 NORTH CHICAGO STREET

JOLIET, ILLINOIS